Puppyhandboek

Het eerste jaar met je pup — de complete gids van MatchMyPet.nl

Over dit handboek

Puppyhandboek is samengesteld door MatchMyPet.nl, het platform dat honden, katten en konijnen rechtstreeks koppelt aan een nieuw baasje, oppas of gastgezin — zonder tussenkomst van handelaars, zonder rasfilters, en met een wettelijk gemaximeerde adoptievergoeding. Dit handboek is bedoeld als praktische, uitgebreide naslaggids die je stap voor stap begeleidt, van de eerste overweging tot de dagelijkse praktijk. Bewaar het gerust om later nog eens op terug te grijpen — je hoeft het niet in één keer te lezen.

Inhoud

1. De eerste week: overleven, niet perfectioneren

2. Zindelijkheid opbouwen

3. Socialisatie: de belangrijkste periode van zijn leven

4. Basisgehoorzaamheid

5. Bijtgedrag en speels bijten afleren

6. Voeding voor een groeiende pup

7. Gezondheid en de dierenarts

8. Alleen leren zijn

9. Kosten van het eerste jaar

10. Puberteit: de fase die niemand je vertelt

11. Introductie bij andere huisdieren

12. Veelvoorkomende beginnersfouten

13. Reizen met je pup

14b. Wandelen: hoeveel is genoeg per leeftijd?

14c. Trainingsmethodes: waar moet je op letten?

14d. Puppy-uitrusting in detail

14. Veelgestelde vragen

15. Jouw rechten en plichten als adoptant

16. Praktische checklist voor de eerste week

1. De eerste week: overleven, niet perfectioneren

De eerste week met een pup gaat over overleven, niet over perfectie. Je pup mist zijn nestgenoten en moeder, en moet in een paar dagen tijd wennen aan een compleet nieuwe wereld: nieuwe geuren, nieuwe geluiden, een nieuw ritme en vreemde mensen. Verwacht huilen 's nachts, slaapgebrek voor jezelf, en kleine 'ongelukjes' binnenshuis — dat hoort er in deze fase gewoon bij en is geen teken dat er iets misgaat.

Beperk bezoek de eerste dagen tot een minimum en houd de routine bewust simpel: eten, plassen, slapen, kort spelen, herhalen. Een pup slaapt gemiddeld 18 tot 20 uur per dag — geef die rust ook daadwerkelijk, ook als het verleidelijk is om steeds met de nieuwe aanwinst te spelen.

Neem voor de eerste week het liefst een paar dagen vrij of plan minder verplichtingen: continue begeleiding in deze periode maakt de rest van de opvoeding aanzienlijk soepeler.

2. Zindelijkheid opbouwen

Zindelijkheid is een kwestie van herhaling en timing, niet van straf. Breng je pup naar buiten direct na het wakker worden, na het eten, na het spelen, en elke 1 tot 2 uur daartussenin — jonge pups hebben nog nauwelijks blaascontrole en kunnen een volle blaas niet lang ophouden.

- Beloon direct na het plassen of poepen buiten, niet pas thuisgekomen — de pup moet het moment van plassen zelf koppelen aan de beloning, niet de handeling van naar binnen lopen.
- Betrap je een ongelukje binnen terwijl het gebeurt? Onderbreek rustig en breng de pup meteen naar buiten. Straffen achteraf, als de plas of poep er al ligt, werkt niet: de pup begrijpt de koppeling dan niet meer en kan er zelfs angstiger van worden.
- Reken op zo'n 4 tot 6 maanden voordat een pup volledig zindelijk is; sommige rassen en individuen hebben aanmerkelijk langer nodig, wat volstrekt normaal is.
- Gebruik een vast 'plaswoord' (bijvoorbeeld 'doe je plasje') consequent op het moment dat de pup daadwerkelijk plast — dit kan later helpen om op commando te laten plassen, handig bij reizen.

3. Socialisatie: de belangrijkste periode van zijn leven

Tussen de 3 en 16 weken doorloopt een pup de zogeheten socialisatieperiode: de fase waarin positieve ervaringen met nieuwe mensen, dieren, geluiden en omgevingen het diepst beklijven, en waarin de basis wordt gelegd voor het volwassen temperament. Wat een pup in deze periode niet tegenkomt, kan later onbekend en dus eng blijven.

- Laat je pup rustig kennismaken met verschillende soorten mensen: kinderen, mensen met een pet, bril of stok, mensen in een rolstoel, verschillende leeftijden en huidskleuren.
- Introduceer geluiden geleidelijk en op laag volume: stofzuiger, verkeer, onweer (via een opname), vuurwerk — bouw dit langzaam op naar realistisch volume.
- Zorg voor positieve, korte ontmoetingen met andere (gevaccineerde en aantoonbaar sociale) honden — kwaliteit gaat hier boven kwantiteit; één negatieve ervaring kan meer schade doen dan meerdere positieve goedmaken.
- Ga voorzichtig om met vaccinatiestatus: overleg met je dierenarts wanneer het veilig is om drukke plekken te bezoeken, en gebruik ondertussen bijvoorbeeld autoritjes of een draagtas voor visuele socialisatie zonder direct grondcontact.
- Wen je pup aan aanraking op gevoelige plekken (poten, oren, bek, staart) zodat toekomstig dierenartsbezoek en verzorging soepeler verlopen.

4. Basisgehoorzaamheid

Begin vroeg met kleine, positieve trainingsmomenten van 5 tot 10 minuten, meerdere keren per dag verspreid. Langere sessies vermoeien een pup snel en werken averechts door verminderde concentratie.

- 'Zit', 'af' en 'hier komen' zijn de drie commando's om als eerste aan te leren — kort, consistent, met veel beloning en zonder frustratie bij jezelf als het nog niet meteen lukt.
- Gebruik positieve bekrachtiging (voer, spel, lof) in plaats van correctie. Pups leren aantoonbaar sneller en met minder stress van wat wél werkt dan van wat wordt afgestraft.

- Overweeg een puppycursus: naast gestructureerde training is dit ook waardevolle, begeleide socialisatie met leeftijdsgenootjes onder toezicht van een ervaren instructeur.
- Bouw afleiding geleidelijk in: oefen eerst thuis, dan in de tuin, dan op straat — vraag niet te snel te veel in een omgeving vol prikkels.

5. Bijtgedrag en speels bijten afleren

Pups verkennen de wereld met hun bek — bijten op handen, kleding en meubels is normaal ontwikkelingsgedrag, geen agressie. Leer 'bite inhibition' (bijtremming) door bij te hard bijten kort en duidelijk 'au' te zeggen en het spel direct te onderbreken door je terug te trekken.

Bied altijd voldoende, gevarieerd kauwmateriaal aan als alternatief, vooral tijdens de tandwisseling rond 4 tot 6 maanden, wanneer de behoefte om te kauwen sterk toeneemt vanwege jeuk en ongemak aan het tandvlees.

6. Voeding voor een groeiende pup

Pups hebben ander voer nodig dan volwassen honden: puppyvoer is afgestemd op de hogere energie- en voedingsbehoefte tijdens de groeifase. Volg de voerhoeveelheid op de verpakking als startpunt en pas aan op basis van lichaamsconditie, niet uitsluitend op leeftijd of gewicht.

- Verdeel de dagportie over 3 tot 4 maaltijden tot ongeveer 6 maanden, daarna geleidelijk afbouwen naar 2 keer per dag.
- Voorkom te snelle groei bij grote rassen via aangepast grootrasvoer — dit vermindert het risico op gewrichtsproblemen zoals heupdysplasie later in het leven.
- Wissel niet te vaak van voermerk; introduceer wijzigingen altijd geleidelijk over 5 tot 7 dagen om maagklachten en diarree te voorkomen.
- Beperk trainingssnacks tot een klein deel van de dagelijkse calorie-inname, en trek dit desnoods af van de reguliere maaltijd om overgewicht te voorkomen.

Puppyhandboek

7. Gezondheid en de dierenarts

Plan binnen de eerste week een controlebezoek bij de dierenarts, ook als de pup al gevaccineerd is door de vorige eigenaar of fokker. Neem het vaccinatieboekje mee zodat het schema correct wordt voortgezet.

- Volg het vaccinatieschema af (meestal rond 6, 9 en 12 weken), inclusief ontworming volgens het advies van je dierenarts.
- Bespreek het juiste moment voor castratie of sterilisatie — dit verschilt per ras en formaat, dus laat je hierover goed adviseren in plaats van een vaste leeftijd aan te houden.
- Laat de chipregistratie op jouw naam overzetten; dit is in Nederland wettelijk verplicht en essentieel bij vermissing.
- Vraag naar preventieve behandeling tegen vlooien, teken en wormen, afgestemd op de leefstijl van je pup.

8. Alleen leren zijn

Bouw het alleen-zijn heel geleidelijk op, ook als je zelf veel thuis bent — een pup die nooit leert alleen te zijn, ontwikkelt later makkelijker separatieangst. Begin met een paar minuten in een andere kamer terwijl jij normaal je gang gaat, en breid dit stap voor stap uit over dagen en weken.

Een bench kan hierbij helpen als veilige, eigen plek — mits positief geïntroduceerd (nooit als straf gebruikt) en nooit te lang achtereen gebruikt voor een jonge pup, die fysiek nog niet lang kan ophouden.

9. Kosten van het eerste jaar

Het eerste jaar is doorgaans het duurste jaar met een hond: naast de adoptievergoeding komen vaccinaties, castratie, een eerste basisuitrusting en eventueel een puppycursus erbij.

- Basisuitrusting: mand, riem, halsband of tuig, voerbakken, vervoersbox — reken op €100 tot €215.
- Vaccinaties en dierenarts: €150 tot €300 in het eerste jaar, afhankelijk van het gekozen schema en eventuele extra controles.
- Castratie of sterilisatie: €150 tot €400, afhankelijk van formaat en geslacht.
- Puppycursus: €80 tot €200 voor een reeks lessen, een investering die zich vaak dubbel en dwars terugbetaalt in latere hanteerbaarheid.
- Doorlopende maandelijkse kosten: voer, verzorging en preventieve behandelingen, gemiddeld €50 tot €110 per maand.

10. Puberteit: de fase die niemand je vertelt

Tussen ongeveer 6 en 18 maanden gaat een pup door een puberteitsfase, met soms verrassend eigenwijs gedrag na een periode van brave gehoorzaamheid — commando's die eerder feilloos werkten, lijken ineens vergeten. Dit is normaal en tijdelijk — blijf consistent trainen, vermijd de neiging om harder te gaan corrigeren, en zie het als een fase die

overwaait met geduld.

11. Introductie bij andere huisdieren

Introduceer een pup rustig en onder toezicht bij bestaande huisdieren. Geef een oudere hond de ruimte om grenzen aan te geven — dit is normale communicatie, geen agressie, zolang het niet escaleert tot een echt gevecht. Laat een kat altijd een ontsnappingsroute hebben tijdens de eerste ontmoetingen, en forceer nooit direct contact.

12. Veelvoorkomende beginnersfouten

- Te veel prikkels tegelijk aanbieden in de eerste week, in plaats van rust en een voorspelbare, simpele routine.
- Straffen na een ongelukje in plaats van tijdens of vlak ervoor — de pup legt de koppeling dan niet meer op de juiste manier.
- Te lange trainingssessies die vermoeiend en dus averechts werken door dalende concentratie.
- Te vroeg te veel vrijheid geven, bijvoorbeeld loslopen zonder gedegen 'hier'-training, met risico op wegrennen.
- Inconsistentie tussen gezinsleden over regels (wel of niet op de bank, wel of niet bedelen aan tafel) die verwarring bij de pup veroorzaakt.

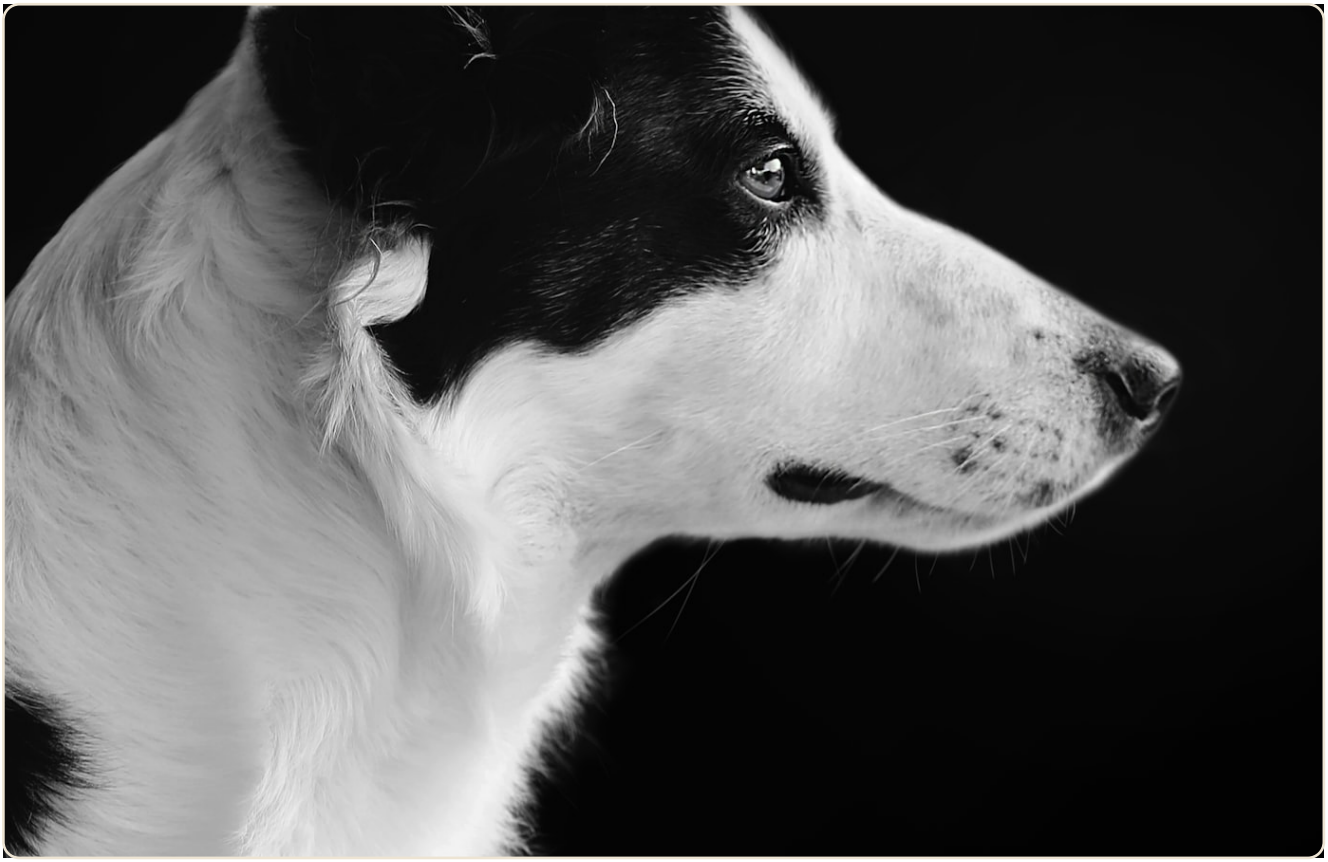

MatchMyPet.nl

13. Reizen met je pup

Wen je pup rustig aan de auto met korte, positieve ritjes voordat er lange reizen op de planning staan. Gebruik een veilige vervoersbox of autogordel-tuig, en bouw reisduur geleidelijk op om wagenziekte en stress te voorkomen.

14b. Wandelen: hoeveel is genoeg per leeftijd?

Te veel wandelen op jonge leeftijd kan schadelijk zijn voor de nog groeiende gewrichten van een pup, met name bij grotere rassen. Een veelgebruikte vuistregel is ongeveer 5 minuten wandelen per levensmaand, per keer, tot de groei is afgerond — een pup van 4 maanden dus zo'n 20 minuten per wandeling, verspreid over meerdere korte rondjes per dag in plaats van één lange wandeling.

Vrij spel in de tuin of een veilige, omheinde ruimte is voor jonge pups vaak waardevoller dan lange, gestructureerde wandelingen: het laat de pup zelf zijn tempo en bewegingen bepalen, wat minder belastend is voor gewrichten die nog in ontwikkeling zijn.

14c. Trainingsmethodes: waar moet je op letten?

Kies bewust voor een trainer of cursus die uitsluitend werkt met positieve, wetenschappelijk onderbouwde methoden. Vermijd trainers die spreken over 'dominantie' of 'de baas laten zien wie de leider is' — dit verouderde denkbeeld is inmiddels breed weerlegd binnen de gedragswetenschap en kan leiden tot meer angst en zelfs agressie bij de pup.

Een goede puppytrainer legt uit waarom een oefening werkt, past het tempo aan op het individuele karakter van de pup, en gebruikt correctie hooguit als het simpelweg negeren of herleiden van ongewenst gedrag — nooit fysieke straf of intimidatie.

14d. Puppy-uitrusting in detail

Naast de basisuitrusting (mand, riem, halsband of tuig, voerbakken) is het de moeite waard om vooraf na te denken over een aantal specifieke aanschaffen die het leven met een pup makkelijker maken: een puppy-bench voor een veilige eigen plek, een looprek of hondenhek om ruimtes tijdelijk af te sluiten tijdens de zindelijkheidstraining, en een verzameling verschillende soorten kauwspeelgoed voor de tandwisselingsperiode.

Bewaar aankoopbonnen van grotere uitgaven zoals een bench of tuig — pups groeien snel uit spullen, en veel dierenwinkels bieden een inruil- of doorverkoopmogelijkheid voor uitrusting die nog in goede staat is.

14. Veelgestelde vragen

Wanneer mag mijn pup voor het eerst naar buiten onder andere honden?

Dit hangt af van het vaccinatieschema — overleg met je dierenarts. Tot die tijd kun je socialiseren via draagtas, auto of een tuin waar geen onbekende, ongevaccineerde honden komen.

Hoe lang duurt zindelijkheid trainen gemiddeld?

Reken op 4 tot 6 maanden voor volledige zindelijkheid, met grote individuele verschillen. Consistentie in het uitlaatschema is de belangrijkste factor.

Is een bench wreed?

Nee, mits positief geïntroduceerd en met mate gebruikt. Een bench kan juist een veilige, eigen plek worden waar een pup zich kan terugtrekken.

Mijn pup bijt veel te hard tijdens het spelen, is dat normaal?

Ja, dit hoort bij de ontwikkeling. Leer bijtremming aan door spel direct te onderbreken bij te hard bijten, in plaats van fysiek te corrigeren.

Wanneer stopt de puberteit?

Meestal rond 18 tot 24 maanden, afhankelijk van ras en formaat — grotere rassen rijpen vaak langzamer dan kleinere.

15. Jouw rechten en plichten als adoptant

Vraag bij adoptie van een pup altijd naar het vaccinatieboekje, een gezondheidsverklaring en — indien van toepassing — informatie over de ouderdieren en eventuele erfelijke aandachtspunten. Leg een adoptieovereenkomst vast met de plaatser, ook bij een pup: dit voorkomt onduidelijkheid over verantwoordelijkheden mocht er onverhoopt iets misgaan in de eerste periode.

16. Praktische checklist voor de eerste week

- Mand, dekens en een tikkende klok of warmwaterkruik voor de eerste nachten (nabootsing van nestwarmte).
- Voer- en waterbakken, plus het voer waar de pup al aan gewend was bij de vorige eigenaar of fokker.
- Puppyproof gemaakte ruimtes: kabels weggewerkt, kleine voorwerpen opgeruimd, giftige planten verwijderd.
- Halsband of tuig met naamplaatje, en een lichte puppylijn.
- Afspraak bij de dierenarts binnen de eerste week.

- Een rustig, vast plekje waar de pup zich kan terugtrekken.
- Kauwspeelgoed in verschillende texturen voor de tandwisselingsperiode.